

Nap

április

Észlelő	Vizu.+Fotó	Módszer	Műszer
Áldott Gábor (Budapest)	8	v,r	10 MC
Bozány Imre (Csitár)	10	v	10 T
Farkas László (Budapest)	11	v,r	8 L
Hajdu Attila (Héhalom)	12	pr	12,5 T
Iskum József (Budapest)	4	pr,tá	10 L
Mécs Miklós (Esztergom)	1	v,r	10 L
Prehoffer Elemér (Budapest)	23	pr	8 L
Ravasz Bálint (Gyopárosfürdő)	1	pr,r	5 L
Szeiber Károly (Budapest)	13	pr	7,2 L
Varga Tibor (Bokod)	4	pr	6,3 L

Észlelések száma:	87	Foltcsoport MDF:	3,6
Észlelt napok száma:	22	Fákllyaterület mdf:	3,0

Rövidítések: v= vizuális módszer, r= részletrajz, f= fotó, pr= projekciós módszer, tá= táblázatos adatok, j= jegyzet, AA= aktív terület, MDF= átlagos napi gyakoriság, PU= penumbra, U= umbra, CM= centrálmeridián.

Az aktivitás tovább csökkent, szabadszemes napfolt nem volt, de egy inaktív nap igen, 13-án. Ekkor csak egy fákllyamező látszott a korong közepén, mely a Ny-i peremnél igen fényes volt. Érdekessége, hogy itt egy két rotáción át fennmaradó foltcsoport volt, de a harmadikat csak a fákllyamező élte meg.

A hónap elején egy közepes méretű, I típusú AA látható, több U-val — ez a második rotációja. 4-én van a CM-en, -3 fokon. 10-én nyugszik, összezsugorodott, de tőle délebbre egy kis C típusú AA keletkezik. 5-én keletkezik a DK-i negyedben egy B típusú AA; 8-ára két-három csoport halmaza. Szétválasztásuk nehéz, 6-7-én van a CM-en, -12 fokon. 9-10-én a legszebb és legbonyolultabb a szerkezete. Kisebb foltok alkotják a nagy mezőt. 12-én nyugszik.

14-én egy kicsi, D típusú AA látható az ÉK-i peremnél. A következő észlelés 17-én volt, ekkor kelt egy kis D típusú AA. 18-án már nagyobb, 20-án két vége között több kisebb szabálytalan folt látható. 21-én a vezetőfolt a nagyobb. 22/23-án van a CM-en, 15 fokon. Innen fokozatosan leépül a követő; 27-én nyugszik, két közepes foltal. Ezen a napon nagyon jó ég volt Budapesten, így sok (10) fákllyamező látszott, egy foltszerű is, -70 fokon, a Ny-i félgömbön (Iskum). Ekkor látszott a legtöbb, 6 db csoport a Napon. Az utolsó napokban csak két kisebb csoport látszott.

ISKUM JÓZSEF

A Nap 1992-ben

A múlt évben is sokan észlelték a Napot, de a megfigyelések száma csökkenő tendenciát mutat. Ez alól csak két legaktívabb amatőrtársunk munkája jelent kivételt, hiszen ők évek óta változatlan szorgalommal figyelik és rajzolják a Napot. A fotózás is visszaesett, aminek oka a filmek, vegyszerek egyre magasabb árában keresendő. Továbbra sincs megoldva megfelelő napszűrők beszerzése. Ez is visszaveti az észleléseket. Továbbra is a refraktorok uralják ezt a megfigyelési témát, pedig a szűrés jobban megoldható úgy, ha a reflektorok tükrreit nem vonjuk be alumíniumréteggel.

A Nap aktivitása is fokozatosan csökken, 3 évvel vagyunk a maximum után — a relatívszám éves átlaga 94,3. Februárban még eléri a maximum átlagát (159,6). Mindvégig a déli félgömb az aktívabb. Semmi logikai kapcsolat nincs a csoportszám, a flergyakoriség és a szabadszemes foltok száma között.

Az alábbiakban az amerikai Solar Bulletin alapján ismertetjük az általunk nem észlelhető flereket és különleges jelenségeket.

Mindjárt január első felében rengeteg foltcsoport látható a D-i félgömbön, 6-i CM-átmenettel. A legnagyobb csoportok (6993, 6994) több közepes M flert produkáltak (H-alfában csak átlagosak). Viszont hó végén, 26-án egy B típusú csoport (7012) X1/3B flert okozott. A hó végén még látható egy szabadszemes csoport (7031), melynek legnagyobb kitorése 31-én egy M5/2B fler.

Februárban három szabadszemes folt is volt, az első 14/15-én volt a CM-en, -12 fokon (7056), melynek legnagyobb kitorése 16-án volt, X1,4/2B-vel. A hó végi két szabadszemes csoport közül az első 24/25-én volt a CM-en, 6 fokon. A második 27-én vonult át a CM-en, 7 fokon (7070). 24-én 04:30 UT-kor észleltek egy M5/2B flert, melynek időtartama 238 perc volt, ill. 27-én egy X3,3/3B-t. 26-27-én sarki fény látható a 47 fokos É-i szélességek feletti helyekről, valamint Ausztráliából és Új-Zélandról. Észlelését a holdfény zavarta.

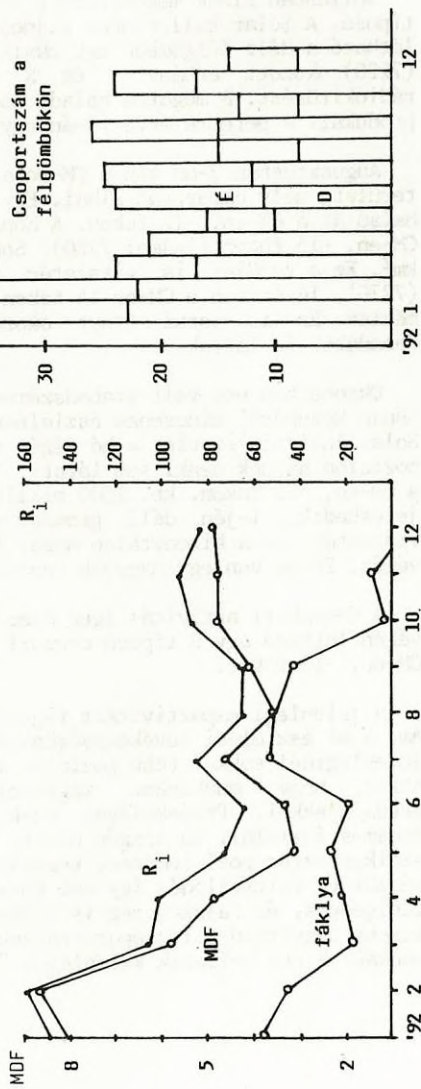
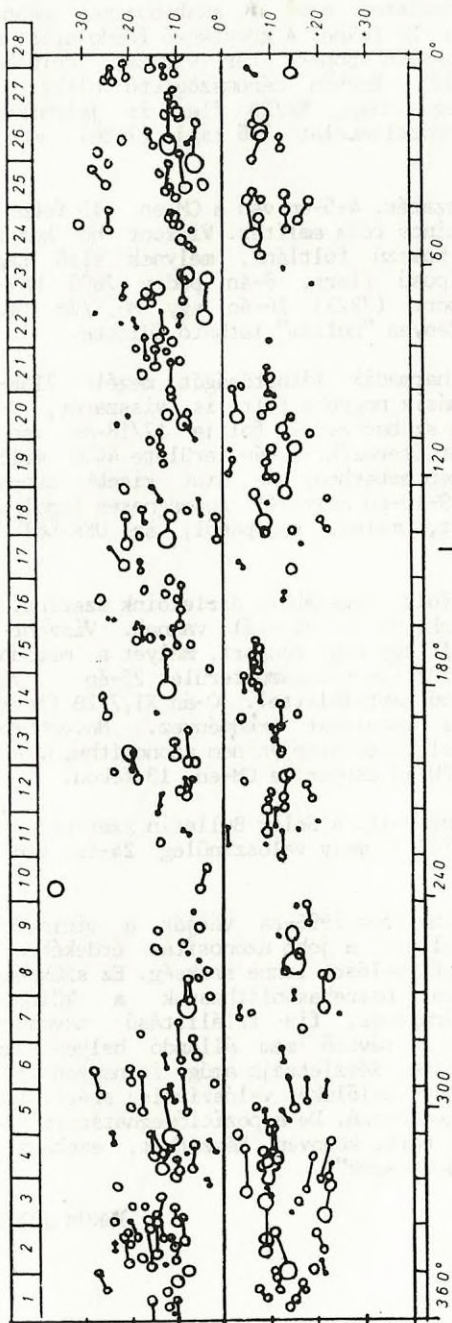
Márciusban két szabadszemes folt volt, az első 16-án halad át a CM-en, -13 fokon (7100). Ugyanezen a napon egy M7,8/3B flert észleltek. A másik, E típusú csoport 28-29-én van a CM-en, 9 fokon (7116).

Prehoffer Elemér	240
Farkas László	196+8
Szeiber Károly	84
Bozány Imre	48
Hajdu Attila	41
Iskum József	40+4
Mécs Miklós	33
Kókai István	22
Varga Tibor	12+3
Petró József	14
Kósa-Kiss Attila	13
Ravasz Bálint	12
Presits Péter	10
Vincze Iván	10
Fűrész Gábor	9
Daruka Mihály	8
Gyenizse Péter	7
Barna Beáta	5
Hoffmann Ágnes	5
Kulcsár Balázs	5
Sulyok Péter	3

Cseh Roland, Gödör Csaba, Kiss György, Kőkeri Roland, Pataki István, Soltész Attila, Pap Csaba, Virág Pál, Szabó Anett és Kiss Richárd fejenként 1-2 észlelést végzett (összesen 14-et)

Észlelések száma:	821+15 fotó
Észlelt napok száma:	269
Észlelők száma:	31
Évi MDF átlag:	5,0
RSIDC átlag:	94,3

Rotációk (1851-1863)

Áprilisban nincs szabadszemes folt, de a 7116-os hóvégén visszatér, majd elhal (7138). Májusban a 7116-os közelében egy új szabadszemes csoport látható, mely 23-án halad át a CM-en, 22 fokon. A következő fordulatot nem éri meg, de közelében egy új, még nagyobb csoport tér vissza, júniusban. CM-átmenete 20-án van, 10 fokon (7205). Durván háromszögletű alakzat, H típusú. 25-én két M fleren kívül egy nagy, X4/2B fler is jelentkezik mellette. A hó elején egy hosszú csoportláncolat első tagja (7186), mely M típusú flereket okoz.

Júliusban kissé megnövekedve visszatér. 4-5-én van a CM-en, -13 fokon. E típusú. A Solar Bulletinben sajnos nincs róla említés. Viszont hó közepén látható a déli félgömbön egy másik hosszú foltlánc, melynek első tagja (7220) okozott néhány M és X típusú flert, 8-án pedig 2695 MHz-es rádiókitörést. A mögötte haladó csoport (7222) 16-án egy M6,8/2B flert produkál. A peremre érve 18-án egy fényes "hullám" látható fölötte.

Augusztusban 2-án van a CM-en a harmadik láthatóságát megélt 7186-os terület, mely hamarosan elhal. Egy másik nagyobb folt is visszatér, 8-án halad át a CM-en, -12 fokon. A hónap szabadszemes foltja 17/18-án van a CM-en, -15 fokon (száma: 7260). Sokat flerezik. 20-án területe 4400 millió km². Ez a terület is visszatér szeptemberben, de mint kisebb csoport (7276), 14-én van a CM-en 14 fokon. 9-10-én nagy déli geomágneses impulzust mértek. Ez is sarki fényt okozott, melyet Európából, az USA-ból és Kanadából is láttak.

Októberben nem volt szabadszemes folt, legalábbis észlelőink szerint. A hónap közepéről nincsenek észleléseink, de a végéről vannak. Viszont a Solar Bulletin szerint a hó végén volt egy nagy csoport, melyet a megadott pozíció nálunk senki sem látott. A 7321-es sorszámú terület 25-én volt a CM-en, -25 fokon, kb. 1500 milliómód napfelülettel. 30-án X1,7/2B flerrel jeleskedik, 1-jén déli geomágneses impulzust eredményez. Novemberben visszatér, de a bizonytalan hazai észlelések alapján nem azonosítható. A hó végén, 28-án van egy nagyobb vezető PU-jú csoport a CM-en, 13 fokon.

A decemberi aktivitás igen alacsony volt. A Solar Bulletin szerint a hó végén látható egy H típusú csoport (7376), mely valószínűleg 24-én van a CM-en, -10 fokon.

A jelenlegi napaktivitást figyelembe véve 1996-ra várják a minimumot. Ami a mi észlelési tevékenységünket illeti, a jobb azonosítás érdekében a jelenleginél sokkal több pozíció megfigyelésre lenne szükség. Ez szükséges ahhoz, hogy munkánkat megfelelően összehasonlíthassuk a külföldi eredményekkel. Projekcióval csak óragépes, fix felállítású távcsővel érdemes észlelni. Ha óragép nincs, és a távcső sem állandó helyen van, szálkeresztos pozíciómérést végezhetnénk. Részletrajz amúgy is nagyon kevés készül (a foltfejlődés így nem követhető belőlük), valószínűleg azért, mert időigényes, és rajzkészség is szükséges hozzá. De a pozíciómeghatározást és kisebb nagytávú foltcsoport-rajzokat bárki könnyen készíthet, ezekhez a munkákhoz nem kellene különleges "adottságok".

ISKUM JÓZSEF